

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильясым
гээтхалэм
къыщегъэжьаау къыдэклы

Адыгэ Голос адыга макъ

№ 28 (21282)

2017-рэ ильяс

МЭФЭКУ
МЭЗАЕМ и 16

къыхэтутыгъэхэр ыкы
нэмэлтийн хэлбэр
тисайт ихъульгээтийн
WWW.ADYGOVOICE.RU

Адыгэ Республикаам и Правительствэ игъэзет

Кіэлэцьыкъухэм ящынэгъончъагъэ къэухъумэгъэныр анахь шъхъа!

Гъогурлыконыр щынэгъончъэним фэгъэзэгъэ комиссиеу
Адыгейим щызэхашаагъэм зичэзыу зэхэсигъоу тыгъусас
илагъэм тхъаметагъор щызэрихъагъ Адыгэ Республикаам и
Лышъхъэ иштээрэйлъхэр пэлтэ гъэнэфагъэкэ зыгъэцэклэрэ
Къумпъыл Мурат.

Гъогурлыконыр щынэгъончъэнимкэ, тогухэм къатехъухъэрэ хуугъэ-шагъэхэм япчагъэ нахь макэ шыгъэнимкэ тофхэм язытэ зыфэдэм, аварие къашхъунымкэ щынагъо зыдэштыэ ав-

томобиль гъогухэр гъэунэфагъэнхэмкэ, щылагъэхэр дэгээзыжыгъэнхэмкэ анахьеу анаэ зытырагъэтэн флахэм афэгъэхыгъагъ аперэ тофигъоу зэхэсигъом къышалэтыгъэр. Мыщ епхыгъэу

къэгушылагъ ыкы 2016-рэ ильясым, къихъэгэе ильясым иапэрэ мазэм ехүрэм язэфхысыжхэр къышыгъэх гъогурлыконыр щынэгъончъэнимкэ. Къэралыгъо автоинспекцием и Гээлорышлаплэу АР-м щыэм ишацэу Александр Курлас. Аш къызэриулагъэмкэ, республикэм ильюгхэм къатехъухъэгэ хуугъэ-шагъэхэм, ахэм ахэлодагъэхэм ыкы шъобж ахээхыгъэхэм япчагъэ тэлкү нахь макэ хуугъэ. Авариехэм ахэлодагъэхэм япчагъэ зыщихъулагъэхэр Туцожь (нэбгыри 9) ыкы Кошхэблэ

(зы нэбгыр) районхэр арых. Блэкыгъэ ильясым изэфхысыжхэм закынфэгъэзэмэ, ешъуагъэу рулым къэхысыгъэ водителхэм апкъ къикыкэ къехъугъэ хуугъэ-шагъэхэр нахь макэ хуугъэх, ау, гухэл нахь мышэми, хэклиодагъэхэм япчагъэ процент 46,2-кэ нахьыб. Сабийхэр зыххэфгъэхэх хуугъэ-шагъэхэм япчагъэ проценти 8,7-кэ къеихыгъ, ау лъэрсрилохэм апкъ къикыкэ къехъугъэ авариехэм япчагъэ. Мыеекъопэ районом — процент 60-кэ, тикээлэ шъхъалэ — процент 95-кэ нахьыбэ хуугъэ. Хуугъэ-шагъэхэр нахьыбэ зэрэхүрэм лъапсэу фэхъухэрэм ашыц республикэм ит автотранспортным иччагъэ ильяс къес зэрэхахъорэр. Мы уахътэм учтэй машинэ мини 185-м ехуу хэт, ынэрэ ильясым егъэшгээ, ар мин 17,9-кэ нахьыб.

(Икэух я 2-рэ н. ит).

Мэкъу-мэшым ылъэныкъокэ Туцожь районом гэхъэгъэшүхэр ешын. Гээтхасэхэм ыкы бжыхьасэхэм анэмькэу аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ технологиехэр кызфагъэфедэхээзэ, чыгхатэхэр, хэтэрыкхэр алэжых.

Туцожь районом кыратхыкыгъэ къэбархэр я 3 — 6-рэ нэклубгохэм арытых.

Жыбыгъэшхом шъолъырхэр зэлъиштагъэх

Гъэм иуахътэ пэпчъ шуагъи, дэхагъи хэлъых. Цыиф пэпчъ ежь икээсэ уахътэ щыл, ау кымафэм идэхэгъум ар угу римыхын ылъэкырэп. Тхъапэ фыжым фэдэу ос къэбзэм нэр еумэхы. Жъэу къатщэрээр къатшэу къэучьыны, чыюпсыр кым-сым мэхъу. Мафэри нахь клахо, чэххэр кынхъэх. Унэ фабэхэм зэрякүжьыщхэм дэгүэхэу цыифхэр тофшлаплэхэм арэкыжых.

Тылъыкъуатээ, мэзаем тыхехъэ, шъхъаныгъупчъэхэм тяжэ. Ау синоптикхэм кызэрэтирэмкэ, чынэм кынхичын гухэл илэп. Чыюпсыр тхъагъэпцэу къыддэзекъоцт. Зы мафэм тэлкү

къыуичымэ, адэр мафэм кыгъэштэжыэз мы мазэр икыщт. Ос гуушэрэ макэу кызыщипхыщт мэфэ заулэ къихэкъыщт, ау нахьыбэрэмкэ тэзэгэгумэкъыщт яхыгъэр ары. Къинхъащт тхъамафэм аш ильэшигъэ зы секундэм метри 9-м клахъэу къепшэшт, чэшырэ чынээр градус 12-м нэсэу къехъщт, мафэхэм фабэр градуси 8-м шокыщтэп. Мэзаем и 20-м ынж кынхыщхыщт мэфэ заулэ къыхэфшт.

Мазэр екыифэ тызыщыгушуулын фабэ къехъущтэп.

Гъатхэр къэсынки къэнагъэ щылэп, кымафэм тэзэщыгъэу аш түлэлтээ. Гээтхээ мазэр тишилтыркэ сыйдигъуу анахь чынэхэм ашыц. Гүшүйэжжым къёо: «Мартыр мэджэгү». Мы мазэм ом изытэти тишилтыр синоптикхэм къало.

(Икэух я 2-рэ н. ит).

КІЛЭЦЫКУХЭМ ЯЩЫНЭГЬОНЧАГЬЭ КЪЭУХҮМЭГЬЭНЫР АНАХЬШХЬА!

(Икіеух).

Мы юфыгъом елхыгъеу къэгүштагъ якын зэфхыхысыжхэр къышыгъяа республикэм илпрокурору Василий Пословскэм. Анахъяа ашьынаа зытыри-дзагъэр кілэцыкүхэм ящынэгъончыа къэуухүмэгъенуу, ахэр еджаплэм екуалыкъа зыхукъа гъогур зэрээзлачын фаер агурыгъеогъенуу, шапхъяа амьукъонхэм фэштэгъэнхэр, джааш фэдэу гъогум тетхэм къазрахэштих къэнэфыре пкыгъохэр ахэлтынхэр ары. Мы лъэнэнкъомкэ ны-тыхэм юфадаштэгъенуу мэхъанэшхо илэу ылтытаа. Ешьуагъеу рулым кілэрытисхэхэрэм, гъогурлыкъоным ишалхъяа зымыгъэцакхэрэм атефэрэ пшьедэкъижь пхъашэр ягъехыгъяа, аш даклоу ахэм алъэнкъоокъа профилактическе юфтыбазэхэр зэ-

хэштэгъэнхэр гъэцкэлко ыкын хэбзэухүмэкю куулыкүхэм, муниципалитетхэм япшъярлы шхъяа ашьын фаеу прокурорын кыгъянэфаг.

— Блэкыгъе ильэсийн тигъогухэм къатехуухэгъе хъугъешшагъяа нэхьыри 119-рэ ахэлдагь, ар бэдэд. Социальне реклами мэхъанэшхо илэшь, ар кызыштыкыре пкыгъохэм япчьяа нахьыбэ шыгъяа фае. Мыш фэдэе еклоллакъэм зы цыфышхъа нэмийнми кыгъянэмэ, водителыр зыгорем ригъегупши сэмэ, тшагъэр хъаулыгштэл. Арышь, а юфыгъом нахь тэрээз тежкыгъегупши, бльэцкінми зи бирсыр кыпилкыщтэл. Джааш фэдэу тигъогухэм атет сурэт ыкын видео атезыхыре пкыгъохэм япчьяа джыри хэдгэхъон фае. Ады-

гейм игьогу фонд ильэс къэс нахьыбэ мэхъу, аш иштуагъяа тигъогухэр тэгъэцкэлжых, зэтгэгээсихъяа. Аш даклоу лъэрэрико гъогум, зэпрыкылпхэм ягъэлсын, язегъэушомбгүнтынаа тедлээтын фае, — кылуагъ Къумпыл Мурат.

Сабыйхэр хъугъе-шагъяа хэхэм ахэмфэнхэм фытгээсихъяа профилактическе юфтыбазэхэм язэхшэн, гъэсэнгъэм иучрежденихэм апэблэгъе лъэрэрико зэпрыкылпхэм шапхъяа афэгъэхыгъяа ятлонэрэ юфыгъоу повесткэм итгэвэр.

А. Курпас гумэкыгъо шхъяа-иу кыгъянэфагъяа ашьыш Адигеим итгъогухэм къатехуухэгъе я 10-рэ аварие пэпчь сабый зэрэхфагъэр. Зэкэмки мыш фэдэе хъугъе-шагъе 47-

рэ агъеунэфыгъ, ахэм сабийш ахэлдагь, нэхьырэ 44-мэ штобжхэр атешагъяа хъугъе. Анахъяа унаа зытебгээтын фаеу пашэм зигугуу кышыгъяа тэгъэцкү-лъэрэрикохэр арых. Гъогум узэрэшызекоштыр ахэм унагъом, еджаплэм къашафалотэн фае. Машинэм ируль кірэсчэми сакыныгъе кызахгъяа, шапхъяа агъэцаклээ кызетеуонхшэшь, сабыйхэр гъогум зэпрыгъакынхе фае.

АР-м и Лышьхъаа ипшьэрэлхэр піэлэе гъэнэфагъяа зыгъэцакхэрээр зытимыгъэрэззэ чылгэхэм, гумэкыгъохэм, шыклагъяа къашауцугъ, ашкэе анахъяа унаа зытебгээтын фэлъэнкъохэр кыгъянэфагъях.

— Гъэсэнгъэм иучрежденихэм апэблэгъе лъэрэрико зэпрыкылпхэм чылгэхэм итгэвэрэл 307-рэ

республикэм ит. Ахэм ашынэ 246-м ящикигъе гъогум та-мыгъяа ашагъяацугъяа, ад-рэхэрэ зэрифэшшуюшшэу, шапхъяа адиштэу дъэлсынхэ фое. Тиклэлэцыкүхэм ящынэгъончагъе къэуухүмэгъенуу зэкэмэ анахь шхъяа, ар хэти зынчгъяаупши хъущтэп, — кынчагъ Къумпыл Мурат.

Мы юфыгъом елхыгъеу къэгүштагъяа АР-м гъэсэнгъэмрэ шынэгъэмрэкэ иминистрэу Кіэрэшэ Андзауррэ Мыецьопэ районым иадминистрации иш-шэу Алексей Петрусенкэмрэ.

«Цыфхэм ыкын багажым язшэн зэрифэшшуюшшэу зэхэшшэйнэ, аш кынчхэлхэлтэйгъе УФ-м изаконодательнэ акт зырызхэм зэхокыныгъяа афэшыгъяа, зыфиорэ федеральна законыр республикэм щыгъэцкагъе зэрэхъурэм иофыгъу комишии хэтхэр хэллэгъяа. Мыш кыгъянэнфэрэ шапхъяа янахьыбэр тишшольыр щагъэцаклээ, къэнжжыгъе щицкэлээ зырызхэр мы ильэсийн дэгээзэжыгъяа хъущт.

— Мы юфыгъом мэхъанэшко зэрийм щеч хэллэп, — кынчагъ зэфхыхысыжхэр кынчхээзэ Къумпыл Мурат. — Хэдзын кампанием зэ нэмийнми хэлжэгъяа дэгьюо ешэе общественнэ транспортыр зэрэзэхэрэм цыфхэр ымыгъэрэззэхуу кынчэрэхэхэрээр, аш елхыгъеу улчабэ кынчэрэхэрээр. Анахъяа аш ыгъэгумэкынхэрээр тинахъяа хэр арых, арышь, щынэгъончынхэрэд даклоу, мы лъэнкъооми пстэуми тинаяа тедлээтын фае.

ТХАРКЬОХЬО Адам.
Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Паспортхэр апэрэу щаратыжыгъэх

Непэ нэхьыри 5-мэ торжественне шыкынэм тетэу япаспортхэр министрэу Мырзэ Джанбэч аритыжыгъяа. Ахэр — Хаягъур Гунэс, Джармэктэо Джэнэт, Дэчэе Сусан, Андрей Байрачнэр, Наталья Павленкэр.

— Къэралыгъо фэл-фашлэхэр цыфхэм нахь йэрифэгъоу, псынхээ зэрагьотштхэм тинаяа тет, гумэкыгъоу юфшынэм ылъэнкъоокъа яхээм тащыгъуа, ахэм ядэгээзэжын тапэкэе тапылтышт, — кынчагъ Мирзэ Джанбэч. — Непэ мы фэл-фашлэу Гупчэм ыгъацаклэ хүгъэм ылъэнкъоокъа хэгъэгүү клоц юфхэм системэм зээгээгынхэр дэтшыгъяа, тапэкэе юфзэрэзэдэтшэштэйгъе дэгээптишт.

Къэралыгъо ыкын муниципальнэ фэл-фашлэхэр лъэнэнкъуа-бэкээ зыгъэцкэлээр
Гупчэ шхъяа Мыецьупэ дэтын паспорт хъазырхэр апэрэу щаратыжыгъяа. Юфтыбазэх хэлжэгъяа Адигэ Республика юфшынэмкэ ыкын социальне хэхъоныгъэмкэ иминистрэ илшээрильхэр зыгъэцкэлээрэ Мырзэ Джанбэч, АР-м и МВД кошын юфыгъохэмкэ и Гъэорышилпэ ишащэу Андрей Скобченкэр, Гупчэм ишащэу Елена Юрченкэр.

Щтыр — офис шхъяа, икутамэхэу N 1-р (ур. Пролетарскэм, 449-м тет), N 4-м (ур. Михайловым, 23-м тет).

Къихьашт ильэсийн кынчегъяа жыгъяа іэкыб къэралыгъохэм уарыханымкэ фитынгъе кынозытырэ паспортхэри ашагъяа хъазырхэ ыкын ашаратыжыхэ хъущт.

Хэбзэгъяацугъяа илэ зыхьугъэм кынчегъяа жыгъяа мэзаем и 15-м ехъулэу Урысын ыгъацедэрэ паспортхэм ыкын водительскэ удостоверилихэм якынхэйхэлээ тхылти 127-рэ калыгъа.

ІШШЫНЭ

Сусан.

Сурэтыр итыр: Мырзэ Джанбэч паспортыр аретыжы. Тезхыгъяа ішшинын Аслын.

Тыфэгушло!

Адигэхэлээ итэзетэу «Зыкыныгъ» зыфиорэм иредактор шхъяа Натэлээ Аминэт кынчхыгъяа мафэр хигъяацугъяа. Ашкэ тигъээзет щилажьхэрээр зэкэлээ фэгушлох.

Гъэзетыр республикэм иятлонэрэ калэ щихъурэ-щышэхэрэм ягъунджуу щит, аш щилажьхэрээр зэкэлээ фэгушлох. Гъэзетыр республикэм иятлонэрэ калэ щихъурэ-щышэхэрэм ягъунджуу щит, аш щилажьхэрээр зэкэлээ фэгушлох. Гъэзетыр республикэм иятлонэрэ калэ щихъурэ-щышэхэрэм ягъунджуу щит, аш щилажьхэрээр зэкэлээ фэгушлох. Гъэзетыр республикэм иятлонэрэ калэ щихъурэ-щышэхэрэм ягъунджуу щит, аш щилажьхэрээр зэкэлээ фэгушлох.

Аминэт! Псаунгъяа кыкымьчэу, бльэнэфэрэ пстэури кыбдэхьюу, улахыл-гүпсэхэм уадатхъяа, улофшын кынчхынхээ зэхэтихыа джыри ильэсбэрэ улжээнэу, бэгъашэд ухуунэу тылфэлъяло!

«Адигэ макъэм» щилажьхэрэр.

Жыыбгъэшхом шъолтырхэр зэлъиштагъэх

(Икіеух).

АР-м гидрометеорологиекэ и Гупчэ пашшорыгъяа зыкынхээрилтигъяа илээтийн кынчегъяа жыгъяа ишшигъяа щилажьхэрээр зэхэтийн мэфабэ хэтишт. Гъэтхапэм и 17-м къынчегъяа жыгъяа градус 13-м нэс къэфбэнэу ыублэшт, чэшчым фабэу градуси 3 — 4 щилажьхэрээр. Мазэр екыифэ ом изытэш зыпкэ итыштэл.

Мы тхъамафэр Урысын игупчэ шъолтырхэр ос хъотхэр щилажьхэрэх, электроплинихэм ахэр ашигхыа шилажьхэрэх. Урысын Федерацаем гидрометеорологиекэ и Гупчэ илабораторие ишащэу Людмила Паршинам кынчегъяа юфхэм, Ивановэ, Рязань, Тамбов ыкын Воронеж хэкүхэм мы мафэр

хэм осышхор къащесынт, жыыбгъэшхощт, зы секундэм метрэ 20-м нэсэу къепшэшт. Чынээр градус 13-м ехыгъеу термометрэм къащигъэлэгъошт.

Темир лъэнэнкъоми щынчынху ыкын щилажьбэшхуу. Мэзэм и 16-м къынчегъяа жыгъяа илээтийн метрэ 22-м нэсэу Мурманскэ, Архангельскэ хэкүхэм, Карелиям, Ненецкэ шъолтырхэм къащепшэшт.

Къырмыи осышхор нэсигъ, жыыбгъэм илээтийн зы секундэм метрэ 22-м нэсэу зыкынхээштэ. Мэфэку мафэм чынээр градуси 6-м нэсэу ехыгъ.

Зынчынхээхэм Красноярскэ краир (чынээр градус 15-м нэсэ), Якутиер (градус 35-рэ) ашынхыа. Мы тхъамафэр анахь зынчынхээштэ Эвенки, градус 55-м щилажьхэрэшт.

(Тикорр.).

ТЕУЦОЖЬ РАЙОННЫМ ИЗЫ МАФ

**АКІЭГҮУ
Заур:**

«ЗЭДГЭГЬӨТҮҮГҮР ДГЭПҮТЭНҮР ТИПШЭРҮҮЛҮ ШЪХҮАЛ»

— Нахыбэрэмкэ поликлиникэем аштаратырэ 100-ицэгүр ары тисымэджэц аригтэгьотырэр, — elo 3. Акіэгүүм. — Аш стационар ил. Терапие ыкы зэтегтэуцожын күтгэмитоу сымэджэшүр зэтэутыгъ. 2005-рэ ильэсүм мый ашыгъ. Зидэшт чыпіләмкі, зэрэзтэгъэпсыхыагъэмкі сымаджэхэм план гъэнэфагъекі ялзэнхэм, япсауныгъ щизэтирағъеуцожын нахь фэгъэзагъ. Теуцожь районом ит сымэджэщүм Адигэгъяалэ дэт сымэджэшүу К. М. Батмэним ыцэ зыхырэм епхыгъеу тоф ешлэ. Псынкіеу 100-ицэгүр зишиклагъэхэр Адигэгъяалэ тэцхэ, Пэнэжыкъуа операции щитшыхэрэп. Палатхэр нэбгыре түрүтү арылынным фытэгъэпсыхыагъяа, зэкі кабинетхэм зэрэгчилжэхэм аччэтих. Шапхэхэм адиштэу шхеплэ ин хэт. 100-ицэгүр чэль цыфхэм тэлкү кызынкүхан, жы кызыщацэн альэкыщт щагу зэтегтэгъэпсыхыагъи ти.

Теуцожь районом нэбгыре мин 24-рэ щепсэу. Ахэм ашыцшүу ильэсүм кыкылоц 100-ицэгүр зишиклагъяа нэбгыре мини 7 — 8-м ехүү Пэнэжыкъуе 100-ицэгүр кьеуалэ.

Сымэджэшүу Пэнэжыкъуа дэтар ары районом итыр, ау врачебнэ амбулатории 3 аш епхыгъ. Ахэр Гъобэкъуа, Джэджэхъяблэ ыкы Лъеустэнхъяблэ адэтих. Ахэм анэмкіеу фельдшер-мамыку 100-ицэгүр районом 18 ит.

— Теуцожь районом врач 28-мэ тоф щашлэ, — elo 3. Акіэгүүм. — Хэушхъяафыкыгъеу программам кыдыхъяльтагъяа специалист ныбжыкілэхэм тоф щашлэ. Апэрэ ильэсүм программам кызынхъяа кынхъяа, ныбжыкілэхэм программам кыдыхъяльтагъяа пальэр заухыкілэ, Пэнэжыкъуе сымэджэщүм 100-ицэгүр зишиклагъяа, яофшлэн лынпадзэжынным пае тофуу зешотхырэри маклэп.

Пэнэжыкъуа дэт сымэджэщүм зэтегтэуцожын гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

Район сымэджэхэм специалистхэр зэрэмакъэм ельытыгъэм, Теуцожь районом аш фэдэ гумэкыгъо илэп. Пэнэжыкъуе сымэджэщүм тоф щизы-

шлэхэрэм янахыбэр ныбжыкілэ. Непэрэ мафэм ехүулэу специалист ныбжыкілэ нэбгыре 20-м ехүум ыпэклэ зигугуу къэтшыгъе программам кылэ Пэнэжыкъуе сымэджэщүм тоф щашлэ.

Зигугуу къэтшыгъе программам ишогъешхо кызэрякыгъяа Заур игушылэ кынхыгъяа. Гүшүэл пае, ильэсүм 10 — 15-кілэ узэктэлэбэжьем специалист заулэ нахь ямынагъэм, джы сымэджэщүм врачээ тоф щизынхъяа зэрэгчилжэхэм зишиклагъяа тоф щашлэ. Аш зэрэргүүшхэрэп тигушылэгъу кынхыа.

— Нахыбэрэмкэ поликлиникэем аштаратырэ 100-ицэгүр ары тисымэджэц аригтэгьотырэр, — elo 3. Акіэгүүм. — Аш стационар ил. Терапие ыкы зэтегтэуцожын күтгэмитоу сымэджэшүр зэтэутыгъ. 2005-рэ ильэсүм мый ашыгъ. Зидэшт чыпіләмкі, зэрэзтэгъэпсыхыагъэмкі сымаджэхэм план гъэнэфагъекі ялзэнхэм, япсауныгъ щизэтирағъеуцожын нахь фэгъэзагъ. Теуцожь районом ит сымэджэщүм Адигэгъяалэ дэт сымэджэшүу К. М. Батмэним ыцэ зыхырэм епхыгъеу тоф ешлэ. Псынкіеу 100-ицэгүр зишиклагъэхэр Адигэгъяалэ тэцхэ, Пэнэжыкъуа операции щитшыхэрэп. Палатхэр нэбгыре түрүтү арылынным фытэгъэпсыхыагъяа, зэкі кабинетхэм зэрэгчилжэхэм аччэтих. Шапхэхэм адиштэу шхеплэ ин хэт. 100-ицэгүр чэль цыфхэм тэлкү кызынкүхан, жы кызыщацэн альэкыщт щагу зэтегтэгъэпсыхыагъи ти.

— Мы ильэс заулэу блэгъяа специалист тыщикиеу, аш пае тоф щашлэ къяукоу кынхыгъяа, — elo врач шхеплэ. — Специалист ныбжыкілэхэм программам кыдыхъяльтагъяа пальэр заухыкілэ, Пэнэжыкъуе сымэджэщүм 100-ицэгүр зишиклагъяа, яофшлэн лынпадзэжынным пае тофуу зешотхырэри маклэп.

Пэнэжыкъуа дэт сымэджэщүм зэтегтэуцожын гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

— Узым ыпкү кыкылыа зипсануыгъе зэшчикияа гупчэ кызынхъяа тоф щашлэ ильэситүм ехүгъ. А уахтэм кыкылоц инсульт е инфаркт кызынхъяа зипсануыгъе мый щизэтизэгъэуцожыгъяа тоф щашлэ.

ТЕУЦОЖЬ РАЙОННЫМ ИЗЫ МАФ

Инвесторхэм ахэхъо

Теуцожь районным иадминистрации ишащэу

Хъячмамыкъо Азмэт бэмышшэу ятлонэрэ шальскээ хадзыжыгъигь. Ильэситфу блэкигъэм къыкъоцI иофшэнкэ гъэхъэгъэ гъэнэфагъэхэр ышыгъэх, цыфхэм ящи-Икэл-псэукэ нахьышу хууным, районным иэкономикэ ххъюныгъэхэр иэнхэм, инвесторхэр къещэлгээнхэм фэшI иофышо гъэцэкIагь.

Зешуихын ыльэкыгъэ иофшохэм, тапэкэ пшээрлытэу зыфишэуцужыхэрэм мы мафхэм администрацию ишащэ тащижэгъозагь. Упчэу фэдгэуцугъэхэм джэуапхэр къа-ритыжыгъэх.

— Районным социальнэ-эко-

номикэ лъэнэйкъомкэ ххъю- ныгъэхэр ышынхэмкэ отраслэ шхъялэу щытыр промышлен-

ностыр ары, — elo Азмэт.

— Промышленнэ предприятие-

хэм цыф мини 3-м ехъумэ иоф аашшэ. Анахъэу гъомыл-лэххэ зэфшэхъяфхэм, гучу зыхэмийт минеральнэ про-

дуктхэм, электрооборудовани- ем, псэольэшI іэмэ-псымэ-

хэм ыкли нэмыхкэм якыдэ- гъэкъын, яшын ахэр афэгээза-

гъэх. Зэфхъыссыжхэр пшын- хэ зыхъукэ, 2016-рэ ильэсийн

предприятиехэм къыдагъэхы- гъэхэм ыкли фэло-фашшэ агъэ- цэклагъэхэм сомэ миллион 224,

18-рэ апэухъагь. Ылперэ ильэсийн ипроцент 70-рэ ар мэхъу. Районным ит предприятиеу «Киево-Жураки» зыфиорэм иучтнэ политикэ зэблэхъуяа зэрэхъуяа къыхэкъыкэ къыдагъэхъирэе пчъагъэр нахь макэ хууяа, сомэ миллион 800 зытефэрэ производствэр джы аш ххъяжыгъэрэп.

Къэлгъэн фае районным къы- щызэуахырэ бизнес цыкъум ыкли гуртым япчагъэр зэрэхъхэр. Непэрэ мафэм ехъулэу предприятии 125-мэ иоф ашшэ. Ахэм зягъэушомбгүй- гъэнэр пшээрлыр шхъялэхэм ашиш.

«Предпринимательстве-

цыкъум ыкли гуртым ххъю- ныгъэхэр ашынхэр» зыфиорэ

Программэм къыдыхэлтигъэхэр 2016-м ыкэм предприниматель

11-мэ іэпилэгъу арагъэгъотогь.

Зэклэмки ахэм сомэ милли-

онрэ мин 250-рэ аратыгь.

— Азмэт, инвесторхэр районным къещэлгээнхэм фэшI сыда шьушшээр?

— Экономикэм ххъюныгъэхэр зыгъэшын зылъекъыщ предпринятие инхэр тирайон къыщызэуахых. Ильэс къэс инвесторхэм япчагъэр ххъю. Анахъэу ахэр мэкъумэш ххъяз- мэтыр ары зыфэгээзагъэхэр. Мы аужыре ильэсхэм районным иэкономикэ инвестициеу къыхалхъягъэр сомэ миллиарди 3-м ехъу.

Ахэм ашыщхэм ягугъу къэт- шын. «Россети» зыфиорэ компа- ниер ягусэу электроподстан- циу «Адыгейская» зыфиорэр

районным щагъэуцугь. Инвес- тор инхэр къещэлгээнхэмкэ,

предприятиешоххэр къызэуахынхэмкэ ашэр лэбэкью ар щыт. Аш ишуагъэхэр цыфхэм

иофшэлпэ чыпшэхэр агъоты-

щых, бюджетым хъакъулахъэу къихъэрэм ххъюшт. Джащ фэдэу инженернэ сетьхэм ягъэ- къэжын ишуагъэхэр цыфхэм нэфынр зэпымыу яэшт.

Этномофагхэр зысаахьущ биофабрикэ районным ит зэрэхъуяа тегъэгушо. Урсыемкэ ар тадэжэ алерэе къыщызэуахыгь. Ахэм мэкъумэш культурхэм зэрар къязыхырэ хъацэ-плацэхэр ашхых. Химиескэ пестицидхэм ачылпэлкэ этномофагхэр агъэфедэнхэ алъэкышт. Лъялпкэ зэфэшхъяфи 7 ахъу, районным ичыонопс ахэм къякы. Предприятием инвестициехэр сомэ миллион 40-м кэхъагь.

Аш нэмийкэу, бюджетым ххъюныгъэхэр ышынхэм ишуагъэхэр къэкъуагь. Логистическе гупчэу «Адыгэя» зыфиорэм икызэуахын. Мыш къыдыхэлтигъэхэр зыщыпшыгъын плээкъыщ складхэр. Сатыуш сетьхэм мыхэр бэджэндэу аштэх. Комплекситоу ар гошигъэ, зэклэмки квадратнэ метрэ 47740-рэ мэхъу.

Инвестиционнэ проектхэр щылэнгъэм зэрэхъирашхэрэм ишуагъэхэр цыфхэм иофшэлпэ чыпшэхэр агъотых, шапхъэхэм адиштэрэе продукцие къабзэхэр къыдагъэхэх, муниципальнэ бюджетым ихъэхэрэхэ зэбзэлаххэм ахэхь.

2016-рэ ильэсийн район бюджетым финанс іэпилэгъоу къылэхъягъэр сомэ милли-

он 262,7-м ехъу. Ехъу районным изэхэубытэгъэ бюджет ихахъохэр сомэ миллион 397, 9-м нахьыб. Гухэльэу щылагъэр проценти 101-кэ гъэцэ-клагъэ хуугъэ. Хэбзэлахь ыкы мыхбээлах хахъохэмкэ планыр проценти 103,6-кэ зэшшотхыгь. Блэкигъэ ильэсийн къыкъоцI район бюджетым ихъарджхэр сомэ миллион 354-м ехъу.

— Азмэт, мэкъумэш отраслэм ыльэнэйкъоцI сид фэдэ гъхъагъэха шуиIэхэр?

— Мэкъумэш ххъязметэм зыфэзигъазхэрэм япчагъэ ильэс къэс ххъю. Къэлгъэн фае ятлонэрэ зонэмкэ ильэс къэс Поми хуунэу къахъыжыгъэ лэжыгъэмкэ тихъяз- мэтшапшэхэм республикэм теч- къонгъэр къызэрэшыдахырэр. 2016-рэ ильэсирэ штэ- мэ, бжыхъэсэ гектар 9291-м тонн 43441-рэ къырахыгь, гу- руутымкэ зы гектарым центнер 46,7-рэ къытыгь.

Гъэтхасэхэм якъэгъэхыни ххъязметшапшэхэр чанэу ыужитых. Гъэрекли джащ фэдагь, тэгээгъазэр тштэмэ, гектар 6785-рэ, рапсым 688-рэ ара- гъэубытгъагь. Рапсым изы гектар гурутымкэ центнер 29,9-рэ къырахи, тонн 953-рэ

(*Икэух я 5-рэ н. ит.*)

Гъэтхэ иофшэнхэм зафагъэхъазыры

Мы аужыре ильэсхэм Теуцожь районным ичыгу- лэжхэм гъхъэгъэшшухэр ашшэх. Ильэс пчъагъэ хуугъэу ятлонэрэ зонэмкэ республикэ зэнэкъоцум теклонигъэ ыкли зонитумкИи хагъэунэфыкъырэ чыпшэхэр къыщыдахы. 2016-рэ ильэсми аш фэдэ гъхъэгъэшшухэр ялх.

Районным мэкъумэшымкэ игээорышшаплэ ишащэу Хъэдэг- гъэлIэ Мэджыдэ къызэрэти- лягъэхэмкэ, 2016-рэ ильэсийн бжыхъэсэ гектар 9291-у яла- гъэм лэжыгъэ бэгъуацэх къы- тыгь. Гуртымкэ гектар тэл- лытэу центнер 46,7-рэ къырахы, зэклэмки тонн 43441-рэ къахъыжыгь. 2015-рэ ильэсийн ельтыгъэмэ, тонн 2560-кэ ар нахьыб.

— Тэ тичыгхэм лэжыгъэ дэгүү къарыпхынам пае лъэ- шэу уадлэжэхэн фае. Ар къа- гуруулагъэу районным ичыгу- лэжхэм ишыкълагъэр зэклэ агъэ- цакъэ, аужыре шапхъэхэм адис- тэрэ технологиехэр агъэфе- дэх. Къэлгъэн фае ильэс къэс мэкъумэш ххъязметэм зыф- эзигъазхэрэм япчагъэ зэрэх- хэр, аш къыхэкъыкэ амьлэ- жыгъэр чыгур нахь макэ мэ- хъу. Джырэкэ районным ильым

ипроцент 98-рэ алэжы, ар гектар мин 24,9-м ехъу. Мы аужыре ильэсихэм амьгээ- федэштыгъэ чыгу гектар 6122-рэ къыхагъэхъажыгь, — къе- лятуатэ Мэджыдэ.

Гъэтхасэхэм якъэгъэхыни районным ичыгулэжхэр яшьып- къэу пылтых. Гъэрекло тигъэ- гъэзэ гектар 6785-м тонн ми- нипшым ехъу къытырахыгь, гу- руутымкэ зы гектарым цент- ner 14,7-рэ къырахыгь. Джащ фэдэу гъэрекло рапс гектар 688-рэ ашэгъагь, аш тонн 953-рэ къырахыгь. Пынджым илэ- жыни макэ-макэу зыфагъэ- зэжы. Гектар 580-рэ гъэрекло ашэгъагь. Джащ ар гектар 1300-м нахъэсныр ямурад.

— Тихъязметшапшэхэм бжыхъэхэм япхын зэрифэшшуа- шэу зэшшуахыгь. Пэшшорыгъэ- шъэу агъэхъазырыгъэ гектар мини 10-м ехъумэ чылапхъэхэр

арагъэкугъэх. Апхыре чыла- пхэм идэгъу гэе бэ зэрэлтыгъэр чыгүлэжхэм къагуры- лягъэу, ахэм янахъыбэм лъэп- кышшухэр арь ашагъэфедагъэхэр. Непэрэ мафэм ехъулэу бжыхъасэхэм язытет уигъэрэ- зэнэу щыт. Анахъэу тилэжы- гъэхэр зыгъэкодхэрэг губьо- хэм чыпшэ-чыпшэу пыс зэра- рууцорэр арь. Мыгъэ ошхи, оси бэу щылагъэхэм, пырт гырьгыгъоу чыгуум ххъяагь, зы- химышуу зэриууцагъэ щылэр макэ, — elo тигушигъэгъу.

Джырэкэ гъэтхэ губьо иофшэнхэм ххъязметшапшэхэм зы- фагъэхъазыры, бжыхъасэхэм зэряшшапшэхэрэе минеральнэ чыгъэшшухэр, узхэм, хъацэ- плацэхэм зэрэпшшуукшэхэ- уцхэр зэрэгтэгъотых. Джащ фэдэу техникэр зэтэрагъэпсихэх.

Мэкъумэшымкэ гъэтхасэхэм япхын зыфагъэхэмкэ, районным ихъязметшапшэхэрэе зэтэгъэпсихэх. Аужыре шапхъэхэм адиштэрэ, уарылжээнкэ зэтэгъэпсихэх-

гъэх комбайнхэхэр, трактор- хэр, іэмэ-псымэхэр ялх. Зэ- къэмки районным трактори 120-рэ ит, губьо иофшэн пчъагъэ, гүшүлэхээ пае, жъоныри пхъэ-

ныри зэу зэшшозыхыгъээр іэмэ- псымэхэр къызэрэшэфыщхэм чыгүлэжхъэр ыужитых. Сыда помэ ар нахь федэу щыт.

Къэлгъэн фае бжыхъасэхэм ыкли гъэтхасэхэм ямзыка- къо, районным чыгытэхэхэр къэралыгъо программхэу щылэрэхэр, субсидиу ххъязметшапшэхэм къаратыжхэрэр арь. Мэкъумэш ххъязметэм ххъюныгъэхэр егъэшыгъэнхэм фэгъэхъыгъэ программэм къыдыхэлтигъэхэрэе районным ихъязметшапшэхэм 2016-рэ ильэсийн сомэ миллион 84,7-рэ зэклэмки аратыгь. Аш ишогъэшшо къэкъуагь. Былым- хуними районным зышеуцхом- бгуу, къэгъэльэгъон дэгүххэр ялх.

Районным чыгхэтэ гектар 210-рэ непэ ит, аш щыщэу 183-м макэ-макэу пыс акла- гъяхъо (капельное орошение). Джыри мыгъэ гектари 135-рэ хагъэхъонэу агъенафэ.

— Мы аужыре ильэсхэм зыгхатэхэм нахь апильхэх хуугъэх. Теуцожь районным гектар 2,1-рэ фэбаплэ ит. Джырэкэ «Богус-Агро» зыфиорэм зы гектарым, «Цветущий садым» гектар 0,5-м, «Эко-продуктым» гектар 0,6-м фэбаплэхэр атетых.

Джыри фэбаплэ комплексиш къашынэу агъэнафа. Ахэр «Овощи Адыгэи» (гектар 25-рэ), «АгроСентр Южный» (гектар 36-рэ), «Олеин» (гектар 33-рэ) зыфиорэр арь. Хъыз- мэтшаплэ инхэм ямзыакъо, унэ ххъязмет зиэхэмий, цыф къызэрэхъохэм фэбаплэхэр агъэуцхуу аублагь, — къыт- фулату Мэджыде.

Районным имэкъумэш ххъяз- мет зыгхэтэтигъэнхэмкэ анахъэу зишшуагъэ къэкъуагъэхэр къэралыгъо программхэу щылэрэхэр, субсидиу ххъязметшапшэхэм къаратыжхэрэр арь. Мэкъумэш ххъязметэм ххъюныгъэхэр егъэшыгъэнхэм фэгъэхъыгъэ программэм къыдыхэлтигъэхэрэе районным ихъязметшапшэхэм 2016-рэ ильэсийн сомэ миллион 84,7-рэ зэклэмки аратыгь. Аш ишогъэшшо къэкъуагь. Былым- хуними районным зышеуцхом- бгуу, къэгъэльэгъон дэгүххэр ялх.

Ылперэ ильэсхэм афэдэу 2017-рэ ильэсми лэжыгъэ бэ- гъуацэх къахъынам фэшI чы- гулэжхъэм къатефэрэр зэклэ зэршшэштэр къэхъум хъэдэ- гъэлIэ Мэджыдэ къытиуагь.

ТЕУЦОЖЬ РАЙОНЫМ ИЗЫ МАФ Нэшэбэгу къыщагъэкы

**Аскъэлэе къэгъэзгүм дэжькэе къэльэгъорэ фэбэ-
пэ комплексишихом тыхъануу бэшлагыз тызыф-
ягъэр. ХэтэрыкI пасэхэр къыщагъэкIхэрэ фэбапIэ-
хэм ягъэпсыкI, йоф зэрэшашIэрэр тишогъэшIэгъо-
нагы. Мы мафхэм тигухэль къыддэхъугь, фермер
хызметшапIэм тышылагь, аш ишацэу Бэгъушъэ
Ахъмэд нэгушшоу къытпэгъокIыгь.**

— ТифэбапIэхэм нэшэбэгу
къащытэгъэкы. Ильэсихкэ
узеекIэлэбэжымэ аперитифыр
дэгээцуугъагь, 20 ти. Ахэр
зэкIэ зэфедэх ыки зэфеди-

зых. Якынхагьэр метрэ 50,
ящомбгугаагьэр метриши.
Джирэкэ нэшэбэгухэр тэ-
гээтийсих. «Радуга» зыфиорэ
предприятием зээгэтынагьэе

дэгшыгъэу чылапхээхэри, зэ-
рысыштхээ шэм-псымэхэри афэ-
тэшэхэш рассадэхэр къытфа-
гъэкы. Тэ къэдгээкынам пае
нэфынэр икуу фэдизэу икуу-
рап. Ильэсийн щэ рассадэхэр
кэу тэгээтийсих, — къытфе-
туатэ Ахъмэд.

Зыклоц фэбэ хэушхъафы-
кыгъэ автомобилхэм арт-
хэу зэблэгъэхээ рассадэхэр
хызметшапIэм къащэжых. Йоф
щызышшэхэрэ бзыльфы-
гъэхэм ахэр матхэм атыра-
гьэуцох, нэужум клапсэхэм

апашеэтих, имышыкIэгъэ гу-
кэхэр агуачыщих, күулэхэр
метриту яльэгагьэу дэкюенхэу
шыт. Нэшэбэгу гъэтэсигъэ-
хэм азыфагу уашызекон пльэ-
кынэу гъэпсыгь. Аш дэтхэу
цыифхэм йоф ашэ, адэлажхэх,
нэшэбэгур къыкIачы. Лъалсэ
пэпчь псыр къэзыкIэшт шэм-
псымэхэр хэлхых. Параметрэ
пъэнэфагъэхэм яльтигъэу псыр
компьютеркэ къыщагъэхъазы-
ры, нэшэбэгур гъэбэгъогъеням
фэш ишыкIэгъэ минеральне
чыгъэшшухэр хэлхэу къыдэ-
кло.

Кымафэми, гъэмафэми фэ-
бапIэхэр фэбэнхэм фэш ко-
тэлхэр ачэтих. ХызметшапIэм
шылажхэхэрэ шиофшэн
зэрагъэцакIэрэм зэригъэрэз-
рэр пашэм къытагь. ЗэкIэм-
кли аш нэбгыре 15 лут. Чэши-
мафи ямыиэу теплицэхэм фа-
бэу ачэтих лъэлпэх. Бзыль-
фыгъэхэм фэбэпIэ пчагъэу
аыгыгым ельтигъэу лэжапкэ
къахы. Теплицэ пэпчь сомэ
мин 12 къащыфекы, түрүтү
аыгыгыши, сомэ мин 24-рэ
зырыз къагъахь.

Гъэтэгээ мазэм и 1-м адэжэ
апэрэ нэшэбэгухэр къыкIачын-
хэу агъенафэ. Мэзипл фэди-
зыре джащ тетышт, нэужум
люхахжынхэш, кэу агъэты-
сихтих.

Тыгээ зыхуукIэ нэшэбэгү-
хэр нахь мэбагью. Анахэу
гъэтхэ-гъэмэфэ лъэхъаныр ары
ареуштэу зыхуурэр. Мыщ фэ-

дэм зы квадратна метрэм тонн
20 къыкIэккүу къыхэкы. Нэфы-
нэр икуу фэдизэу зэрэмгъо-
тырэм къыхэкIыкIэ, бжыхъэ-
кымэфэ лъэхъаным тоннивш-
кIэ нахь макIэу къахыжьэу
мэхь.

Нэшэбэгоу къыкIачырэр на-
хыбэмкIэ Краснодар оптовэ
бэдээрэм шыуагъэкы. Тучан
горхэм аратеу, къаклохэрэми
аращуу къыхэкы.

Шыпкъэу поштмэ, нэ-
шэбэгум икъэгъэкын 16-шэхэу
щигтэп. Ахъшэу бэ текуладэ-
рэр, хэтльхагъэр къыхэтхы-
жынэу джыри игъо тифагъэп.
Гушыгэ пае, матэу зытэтиг-
хэр сомэ 70-кэ, рассадэ пэпчь
зэрысихтих соми 10-кэ, зы-
чылапхээр соми 4-кэ къэтэ-
шэфы. Сомэ 35-кэ зы рассад-
эр къытфагъэкы. Аш хэхъо
къызэртщэжырэм, гъэстынып-
хэе шхъуантIэм, псым, ми-
неральне чыгъэшшухэм атефэ-
рэр, лэжапкэу цыифхэм ят-
тырэр. Арышь, нэшэбэгур тэ-
тызэрфаеу пыутэу тэн тльэ-
кырэп. Ареу щытми, тигу
дгъэкодырэп, тигэхъагъэхэм
ахэгъэхъон, гъунепкъакIхэр
тштэнхэу тигухэлъ, — elo
тигущыгъэ.

Къэралытэ программэм Бэ-
гушьэ Ахъмэд хэлэжьэнным
пае фэбапIэхэр зытэхэр ге-
тарищым нигъесын фае. Аш
ыуух ихъаныр игухэлъ. НэмыкI
культурэхэри фэбапIэхэм къа-
щыгъэкIынхэм агуулжээ.

Заремэ насыпышшоу зелъытэжьы

**«Сабый зэрыс унагьом нэхьой иль» зэралорэр
къеушыхъаты ХъэдэгъялIэм яунагьо. Унэм умы-
хээз кIэлэцкыкIу чэф макъэу къиукIырэр къыз-
хохы, аш ори укье гъэчэфы.**

Куаджэу Пэнэжыкыуа щы-
псүүрэ ХъэдэгъялIэ зэшхэгъу-
сэхэу Байзэтрэ Заремэрэ шы-
шитф зэдаплу. Ахэр къальфы-
гъэхэмкI щысэхтэгъилэ зэрэгч-
хэм имызакью, якъоджэгъухеми
лытэнэгъэшо къафашы.

СицыкIу гъом къыщегъэ-
жьагъэу кIэлэцкыкIухэр шу-
сплэгъутыгъэх, — къытфеду-
тэ Заремэ. — Аш къыхэкIу
кIэлэгъэдэжэ сэнхъатри къы-
хэхсхыгъагь. Унэгьо лужуу
сүккынхэгъэп, шыпхуу закъу
силахъэр, ау сэ сабыибэ си-
кIэхъопсыгъэгъэ. Тэ зэш-
пхуутилти нахь тымыхъутыгъэ-
ми, сятерэ сянэрэ къызехкы-
гъэмэ сяплыгъэгъэ, ахэр си-
дигъуу сицысэхтэгъилэгъэх.

Заремэ зыкIэхъопсыгъэгъэ
сэнхъатыр зэригъэйтогъэ
непэ Пэнэжыкьое гурт еджа-

пIэм щыргэгъаджэх. Ежь иса-
быхэм гъэсэгтхыдэу арило-
щтыр, цыфышу хүнхэу зэрэ-
фаем фэдэу еджапIэм къэклорэ
кIэлэцкыкIухэри егъасэх.

— Сабыйр — насыпты, ау
ахэр ппунхэр зэрэмынхэр
хэтки шъэфэп, — игуущи
льгэгъэхуатэ ным. — Сипшы-
ре сигуащэрэ шэмэгъушо
къызэрсфэхъутгъэхэр къыхээ-
гъэшти шылонгь. Ахэр къыс-
къомтыгъэхэмэ, сабыитфим
ялгун-тэсэн къысфэкыншгъэ.

Тигущыгъэтуу къызэриуагъэм-
кIэ, илшашхэхэр ыгъэсэнхэм-
кIэ, ахэр гьогу занкIэ тиригъэу-
ционхэмкI илэубытгэхэр янэрэ
игуущэрэ къыхалхъутгъэ шэн-
хабзэхэр, къырагъэлэгъутгъэ
зекуакIэхэр ары.

— Сабыйхэр зы нэгбүрэ за-
къо ыгъэсэнхэм ылъэккытэп,

— elo Заремэ. — Унагьом
зэгүрүонгьэу илъыр, нахьы-
жьэу исхэм шхъэкIэфэнгьэу
зэфырэлэ, гуфбэнгьэу ахэ-
лтыр кIэлэцкыкIухэм альэгъу,
ар зыхашэ. Зызэрэпшытшыр
ялго закъокIэ зэрифшытшыуашэу
ащ фэбгээсэнхэ пльэккытштэп,
ылгэрэшшуу а зигугуу къэпшы-
ре шэнэир о пхальэгъон фае.

ХъэдэгъялIэ зэшыпхуухэм
гъэхъэгъешшухэр ашыкхээ гурт
еджапIэм зэрэшдэжхэхэрэд
да-кло, лъэнхээ зэфшыхаф-
хэмкI шэмэгъешнгъэу ахэлтыр
къагъэлэгъагь. ЗэкIэм анахы-
жьэу Дианэ еджэнэм нахь фэ-
шагъэу ишэнгьэхэм зэрахи-
гъэхъоштым пыль. Бэлээ му-
зыкальне еджапIэр къыухыгь,
мы уахтэм баскетболым ма-
кло. Ахэм анахыкIу Альбинэ
хорым орэд къыщело ыки пиа-
ниинэм къеонэу зергэшшуу. Зэ-

шыпхуухэм къакIэлэлхэрэ Фа-
тимэ я 3-рэ классым щеджэ,
анахыкIэ цыклоу Миланэ джы-
ри кIэлэцкыкIу ыгытгэлэ макло,
ины зыхуукIэ, янэ фэдэу кIэ-
лэгэгъэдэжэ сэнхъатыр зэригъэ-
гъотынэм кIэхъопсы.

— ТиллакъокIэ зэгүрүонгьэ-

тилэу тэпсэу, — къытфедуатэ
Заремэ. — ЗэфыщытыкIэу
зэфытилэр пшьашхэхэм ятэгъэ-
лэгъэу, аш тетэу къэтэджынх-
эм фэтэгъасэх. Цыфыгьэ ахэ-
лтынх, гукеэ гъэфшыхынх
пстэуми анахь шхъяаэу
сэлтэйтэ. «Еджэгъэшхо хүнхэу
сыфаеп» сфеоштэп, ау гъэса-
гъэхъу къэслэгъунхэм нахь
сыкIэхъопсы.

Заремэрэ ишххэгъусэрэ

зэдэгъэхээ унэгьо хызмет-
тэм пыльых. Ахэм бывымхэр
ахъух, чэмий 6 я. Шкэхъу-
хэр, шкэ цыклохэр джащ фэ-
дэу яшагу дэтых. Йофшэ къы-
зикIыжыкIэ Заремэ унэгьо
хызмет йофхэм ягъецкIэн
еублэ. Чэмхэм къатыре щэр
куае рехы ыки ар тигэгъэкы.

ХъэдэгъялIэм яунагьо якъо-
дэгъэхъум ямызакью, районым-
кIи щысэхтэхып. Зэшхъэгъу-
сэхэм азыфагу зэгүрүонгьэ
ильэу зэдэпсэх, янахыжь-
хэм, яахылхэм лытэнгьэ
афашы. Шэн-зеклокIэ дахэу
ахэлхэр ясабийхэм нэрылтэ-
гы афэхъух, лъэгъо занкIуу
ны-тыхэм арагъэлэгъурэм тет-
хэу ежхэри къэтэджых.

ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНЭ ШУНЫГЪЭМРЭ ЩЫПЭНЫГЪЭМРЭ

ДЗЭКІЛІХЭМ ШІЭЖЫР ЯГОГОГЬУ

Тихэгъэгү и Улшыгъэ Кіуачіхэм янтернациональнэ швэрэлт Афганистан щагъэцаки ячыгу кызыгъэзжыгъэр ильэс 28-рэ хъугъэ. Аш фэгъехыгъэ зэхахьеу тыгъасэ Мыекъуапэ щыкіуагъэм хабзэм икъулыкъушіхэр, общественнэ движенихэм ялтыклохэр, Афганистан дээ куулыкъур щызыхыгъэр, республикэм икілэеджаклохэр, ветеранхэр, нэмийкхэри хэлэжьагъэх.

Мыекъуапэ икъыблэ дэкыпэ 1988-рэ ильэсүм «Дзэкілым ипсынэкічэй» щагъэуцугъэм дэж кыщызэлуклахэм, тарихым инэклубгохэм гүкэе зафагъэзжы, лыгъэ зэрахьээ фэхыгъэхэм ясурэтхэм ялыхы. Николай Дударевым, Сергей Касаткиным, Хьюко Руслан, Александр Ольховскем, Акселямэ Мэдинэ, Виктор Рыковым, Лоскутов зэшхэу Николайре Виталийре, Андрей Ветровым, фэшхяфхэм лыхуягъэу зэрахьагъэр пышигъупшэ зэрэмхыу ѿттим ишхьатэу сауьтэйр агъэуцугъ.

Дзэкіл пэпчь лыгъэу зэрихьагъэр нэппэлгэгүм къебгээбүтэй пышоигъу. Мыекъопэ гаризоним иофицерэу Юрий Слатовыр Афганистан щылэу хадаэгъум ыпашхьэ иуцу бэрэ кыыхэкыгь. Орден ыкчи медальхэр кыфагъэшшоагъэх. Офицерым Мыекъуапэ кызегъэзжы, Афганистан дээ куулыкъур зэрэтихыгъэм фэгъехыгъэ ордхэр ысусыгъэх. Урсырем дзэкілхэм яфестивалэ щыкіуагъэм апэрэ чыпілэ кышидхыгь. Дзэкіл лыгъэу зезихээз фэхыгъэхэм яхылгээз усэу Ю. Слатовым ытхыгъэхэм ашыщ сауьтэйтим имыжьобути укыщеджэ...

...Заом имашло хэхэу Афганистан куулыкъур щахьызэ, дзэкілхэм псы гуятул агъотыщтыгъэп. Кынигъохэр зэпаачызэ, пыихэм апэуцужыгъэхэ дзэкілхэр псынэкічым кызэришлэхэ, егашын мычъекъошт ипс щыщ ригъашхьох шоинь...

Адыгэ Республикэм щыщхэу Афганистан дээ куулыкъур щызыгъэхэм ясовет ипашэу Николенко Николай ипэублэ гүшүэ кыщыхигъэшыгь тидэкілхэм лыгъэу зэрахьагъэр непэрэ ныбжыкіхэм щысэшү зэрафхуурэр.

Лыгъэр янешан

Республикэм льепкъ йофхэмкэ, іекъыб къэралхэм ашыгсэурэ тильэлкэгъухэм адирял эзпхынгъэхэмкэ ыкчи къебар жуугъэм иамалхэмкэ и Комитет итхьаматэу Шхъэлэхъо Аскэр Адыгэ Республикэм и Лышихъэ ипшэрыльхэр пілэль гъэнэфагъэкэ югъэцэктэре Күумпыйл Мурат ыцэлэхэ зэхахьем кышигъулагъ.

Заом хэлэжьагъэм лыгъэу

зэрахьагъэр тщыгъупшэ зэрэмхыуцтыр Шхъэлэхъо Аскэр игүшүэ кыщыхигъэшызэ, зэгъэшшэнхэр ышыгъэх. Сирием зэобанэ щыкіорэм Къохъаплэм щыпсэурэ къэралыгъохэр хэшагъэхэ зэрэхуягъэхэм кыпкырыкіе заом зызэришумбгүрэм гумэкыгьоу кызыдихыхэрэм къатэгүшүягъ. Адыгэе ышычу дзэкіл 800 фэдиз афган заом хэлэжьагъ, 22-рэ фэхыгъэ, улагъэхэм арлыкыгъэх. Афганистан тидэхэр зеххэхэм, хэгъэгум іэпүэгэу фэхууцтыгъэх. Псэулэхэр, гъогухэр цыфхэм афашыгъэх. СССР хэгъэгоу тилагъэм игъунапкъэхэр цыхъэшлэгъоу къаухумэштгэхэ.

Тидэхэр Афганистан кызэ-

хыжхэм, наркоманием а хэгъэгум зыщишумбгүр. США-м икъулыкъушіхэм заом нахь клахъэстгыг. Урсырем и Президентэу Владимир Путиним хэгъэгум игъунапкъэхэр нахьшюу къэхумэгъэнхэм имэхэн зыкьеэтигъэзжыгъэр А. Шхъэлахьом хигъэунэфыкыгъ.

Адыгэим и Парламент ыцэктэ Игорь Ческодовыр зэхахьем кызыгъушыгъагъ. Афганистан щызэогъэ тидэкілхэр ныбжыкіхэм непи щысэшү афэхүхэу ылтыгатгь.

Федеральнэ инспекторэу Адыгэим щылэ Владимир Маргиловыр, Мыекъуапэ иадминистрации ипашэ иапэрэ гуадзэу Мэхьош Рэшьдэ зэхахьем кызылаулагъэр мамыр псэуклем игъэпытэн зэкэми зэдэрлэофеу зэрэштым, лыгъээ цыфыр зэрилпурэм афэгъэхыгъэх.

Джэджэ районым къыкыгъэ къэлэеджаклохэм зэлукэгүм щызэхахьгъэм, щальэгъуягъэм мэхъэнэ ин аратыгъ. Патриотическэ пыныгъэм фэгъэхыгъэ юфтхьабзэхэр нахьыбэрэ зэхажэнхэу тагъэгугуагъ.

Афганистан щыфхыгъэ тидэкілхэм янэ-ятэхэм, ныбджехъухэм, ыахылхэм, къэлэгъаджэхэм ягупшигэхэр щыэнэгъэм елхыгъэх. Адыгэ Республикэм юфшынэмкэ ыкчи социальнэ

Зэхэзыщагъэр ыкчи кыдэзыгъэйрэр:

Адыгэ Республика мэл льепкъ Йоххэмкэ, Іэкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэгъу хэм адирял эзэхынгъэмкэ ыкчи къеэрбар жуугъэм иамалхэмкэ и Комитет Адресыр: ур. Крестянскэр, 236

Редакциер ыздэшыгъэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шхъялэм игудазэ: 52-49-44, пынэдэкыжь зыхыгъэр секретары: 52-16-77. E-mail: adygoe@mail.ru

Зыщаушыхытагъэр:

Урсырем Федерацием хэутын Йоххэмкэ, телерадиокъетынхэмкэ ыкчи зэлъы-Іэсикіэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпіл гъэйорышап, зэраушыхытагъэрэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхытагъэр:

ООО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкімкіи

пчыагъэр

4152

Индексхэр

52161

52162

Зак. 260

Хэутынм узшикітэхэнэу щыт ухьтэр

Сыхьатыр 18.00 Зышикітэхгэхэ ухьтэр

Сыхьатыр 18.00

Редактор шхъялэр

Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялэм игудазэр

Мэшліэкъо С. А.

Пынэдэкыжь зыхыгъэр секретары

Хъурмэ

Х. Х.

ВОЛЕЙБОЛ

КІЭУХЫМ ТЕЖЭ

Мыекъуапэ иволейбол командэу «Динамо-МГТУ-м» изичэзыу ештэгъухэр Белгород щыкіуагъэх. Аужырэ къеклокыгъом хэхьэрэ зэлукігъухэр Ростов-на-Дону щызэхашащтыгъ.

— Белгород икомандэ түгэгнэгъо кыттектэйагъ, Тулэ испортсменхэм зы ештэгъур 3:1-у къа-

шотхыгъ, ятлонэрэм 3:2-у кыттектэйагъэх, — кытиуагъ «Динамо-МГТУ-м» итренер шхъя-

иэу, Адыгэ Республикэм изаслуженэ тренерэу Павел Зборовскэм. — Я 7-рэ къеклокыгъом мэхъэнэ ин етэты. Финалым тыхэхьаным фэшлэгээ апэрэ чыпшиштэйхэм ашыщ кыдэтымыхы хүүштэп.

«Динамо-МГТУ-р» я 4-рэ чыпіл ю. Кыблэ Сахалин-

рэ къалэу Одинцовэрэ якомандэхэм Адыгэим испортсменхэр адештэйтых. Ростов-на-Дону гээтэхэп и 1 — 5-м зэнэхъокуухэр щыкіощтыгъ. Апшэрэ купэу «Б-м» хэт командэхэу финалым хэхьащхэм Адыгэим испортсменхэр ашыщ хүүнхэу тэгүгээ.

Нэкіубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбай.

